

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. VII.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller01val-shoot-idm140426999901904/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Del af Kierkegaards »Entens»Eller«. Han var ikke — og hvem har vel efter Oehlenschläger og Thorvaldsen været det? — saa *hel*, som han saa ud til. Da det moderne Hovedværk om Poul Møller (af mig) var udkommet med Præget af samme Aand som den klassiske Biografi af ham (ved F. C. Olsen), skrev Poul Møllers nærmeste Aandsfrænde i den nyere Litteratur, Julius Lange: »Overhovedet var nu Poul Møller vist ikke saa forfærdelig selvstændig og bestandig »ud af sig selv«, som Forf. vil gøre ham til.« Indvendingen har Ret. Men mod den yderste Negation i Fragmenterne satte Poul Møller ud af egen Erfaring i sine sidste Leveaar den højeste Position. Om Kunsten, der nu paa ny drog ham, skrev han i Afhandlingen om Udødeligheden, at den sande Kunst er en Foregribelse af det evige Liv. Og for at ingen skulde afvise dette som en Talemaade, tilføjede han, hvad han ellers ikke havde for Skik, og aldrig har nødig, at her mentes bogstaveligt, hvad der blev sagt.

Naar man sammenligner Poul Møllers Ungdomsdigtning i realistisk Form med hans Manddomsarbejder, der har en lige saa udpræget idealistisk Tendens, sættes han paa ny i en Midtstilling. Han har da Berøring med begge de hinanden modsatte Synsmaader, der tilsyneladende har vekslet i det nittende Aarhundrede og delt det i to lige store Halvdele: Idealismens og Realismens Tid. I Virkeligheden foregaar denne Omveksling indenfor samme Tid, ja i den samme Aand, der formaar paa samme Tid at opfatte Livet i dets Begrænsning med Humor eller Satire og se det under Evighedens Synspunkt med Ironi eller Patos. Vignetten til Poul Møllers

sidste Digtning og Tænkning kan vel være den nylig nævnte Verslinje af »Revue« med »Tankens Ørn og Gravens Urner«. Men for Livsstrømmen i hans hele Forfatterskab og Personlighed gælder Slutningsstroferne af Digtet »En Rekonvalescent« i »Scener i Rosenborg Have«:

Som Løvet, der paa Bøgen grønner,
Fra Moderstammen har sin Saft,
Saa drager hver af Støvets Sønner
Af en usynlig Rod sin Kraft.

Ja Livet blusser, Livet daaner,
Snart er man Ørn, snart er man Kryb,
Alt som os mer og mindre laaner
Hint Livets rige Kilde-Dyb.

Endelig staar Poul Møller i Midten af den danske Litteratur, forstaaet som et Kulturorgan, derved at han i endnu højere Grad end J. L. Heiberg af Naturen er fortrolig med baade Versets og Prosaens Sprog, og at han ligesom han har baade det digteriske og det videnskabelige Foredrag til sin Raadighed. Han er ikke Digter af Profession eller Forsker af Fag. Han er Humanist og har som Redskab Humanismens dobbelte Serør af Digt og Tanke. Et Udtryk herfor er de Aforismer eller »Strøtanker«, som han skrev, først i Ensomheden paa Kinarejsen og siden paa alle Stadier af sit Forfatterskab. Vistnok er en Del af dem af fagligt, filologisk og filosofisk Indhold. Men Flertallet er psykologiske Iagttagelser af Menneskelivet. Og de har alle den samme Retning, det samme Formaal: at blotte Besdraget i Menneskenaturen, at paavise Spillet mellem det naturlige og det tilgjorte i Sjælelivets Ytringer. De skulde give Stof til en Undersøgelse af »Affek-